

T.C.
BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ
ENGELLİ ÖĞRENCİLER BİRİMİ YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönergenin amacı; Biruni Üniversitesi'nde öğrenim gören engelli öğrencilerin öğrenim hayatlarını kolaylaştırabilmek için gerekli akademik ortamın hazırlanmasını, yüz yüze ve uzaktan eğitim-öğretim süreçlerine tam katılımlarını sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak ve düzenlemeler yapmak üzere, Rektörlüğe bağlı oluşturulan Engelli Öğrenciler Biriminin yapılanmasını, çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönerge, Rektörlüğe bağlı oluşturulan Engelli Öğrenciler Biriminin görev ve faaliyet alanlarına ilişkin konuları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönerge, Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği'n ve ilgili mevzuat uyarınca hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönergede geçen;

- Birim: Biruni Üniversitesi Engelli Öğrenciler Birimini,
  - Engelli öğrenci: Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlükleri olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan öğrenciyi,
  - Engelli Öğrenci Temsilcisi: Biruni Üniversitesinde Öğrenim görmekte olan ve engelli öğrenciler tarafından her öğretim yılı kasım ayında kendi aralarından seçilen bir engelli öğrenci temsilcisini,
  - Rektör: Biruni Üniversitesi Rektörünü,
  - Üniversite: Biruni Üniversitesini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Biruni Üniversitesi Engelli Öğrenci Biriminin Yapılanması ve Çalışma Esasları

Biruni Üniversitesi Engelli Öğrenci Biriminin Yapılanması

MADDE 5 – (1) Engelli Öğrenci Birimi; dört öğretim elemanı (Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği gereğince bir üye Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümünde görevli öğretim elmanı), Sağlık, Kültür ve Spor Direktörü, Öğrenci İşleri Direktörü, Destek Hizmetleri Direktörü ve engelli öğrenci temsilcisinden oluşur.

(2) Üyeler, Rektör tarafından üç yıl için görevlendirilir. Süresi biten üyeler yeniden atanabilir.

(3) Engelli öğrenci birimi faaliyetlerini doğrudan rektörlüğe bağlı, Rektör yardımcısı başkanlığında ve sorumluluğunda yürütür.

Biruni Üniversitesi Engelli Öğrenciler Biriminin Görevleri

MADDE 6 – (1) Birimin görevleri şunlardır:

a) Engelli öğrencilerin öğrenimlerini sürdürdükleri sırada eğitim, öğretim, burs, idari, fiziksel, barınma, sosyal ve benzeri alanlarla ilgili ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçların karşılanabilmesi için alınması gereken önlemleri belirlemek, çözüm önerileri sunmak, gerekli düzenlemeleri üniversitedeki diğer birimler ile eşgüdüm içerisinde yapmak.

b) Üniversite yerleşkesinin ve yerleşkede bulunan yapılar ile açık alanların engellilere göre düzenlenmesine ilişkin önerilerde bulunmak.

c) Öğretim programlarını engelli öğrencilerin akademik, fiziksel ve sosyal yaşamlarını engellemeyecek biçimde düzenlemek için engelli öğrencilerin karşılaşılabilecek sorunları tespit ederek; eğitim aldığı ortamının uygunlaştırılması, ders araç-garaçları ile materyallerinin engellilerin kullanımına uygun hale getirilmesi konularında çalışmalar yapmak.

ç) Bütün öğrencilerin adil ve doğru bir şekilde ölçme ve değerlendirmeye tabi tutmak, fırsat eşitliğini sağlamak ve eğitim sürecini engelli öğrenciler için de anlamlı hale getirmek için; engelin doğasından kaynaklanan farklılıklara göre, engelli öğrencinin sınavları ile ilgili (süre, mekân, materyal, refakatçi okuyucu sağlamak vb.) gerekli tedbirleri almak.

d) Engellilik alanında bilinç ve duyarlılık düzeyini artırmak için Üniversitede seminer, konferans ve benzeri faaliyetler düzenlemek, engellilik ile bunun getirdiği sınırlılıkları ve yapılması gereken düzenlemeleri anlatan doküman hazırlamak.

e) Engelli öğrenciler için istihdam olanaklarına ilişkin bilgilendirici kaynaklar hazırlayarak/hazırlattırarak engelli öğrencilere ulaştırılmasını sağlamak.

f) Engelli öğrenci ve çalışanlara yerleşke içerisinde öncelikli park yeri ayrılması konusunda çalışmalar ve düzenlemeler yapmak.

g) Maddi güçlüğü bulunan engelli öğrencilerin yardımcı araç gereçlerinin ücretsiz temini yönünde çalışmalarda bulunmak.

ğ) Engelli öğrencilerden gelen talep ve şikayetleri değerlendirmek ve ilgili birimlerle paylaşmak.

h) Alınan kararların ve belirlenen stratejilerin uygulanmasını denetlemek.

ı) Üniversiteye kayıt yaptıran engelli öğrencileri kayıt sırasında tespit etmek (Engelli öğrencinin tespiti beyan usulüne dayanır, engelli öğrenci kayıt sırasında engelini kayıttan sorumlu personele veya eğitimi sırasında Öğrenci İşleri Direktörlüğü'ne bildirmek ya da bildirmemek inisiyatifine sahiptir). Engelli öğrencilere talepleri doğrultusunda birim tarafından destek verilmektedir.

i) Üniversitede kayıtlı engelli öğrencilerle ilgili istatistikî verileri (sayı, engel türü gibi) tutmak.

j) Üniversitenin internet sitesinde engellilere ile ilgili bir bölüm hazırlamak ve bilgileri sürekli güncellemek.

k) Birimin çalışma programını hazırlamak, yürütmek ve yıllık faaliyet raporunu hazırlayıp bağlı bulunduğu rektör yardımcısına sunmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Eğitim-Öğretim Uygulamaları

Dersler

MADDE 7 – (1) Özel gereksinimli öğrencilerin fırsat eşitliği çerçevesinde öğrenim görebilmesi ve başarılarının olumsuz etkilenmemesi için ders öncesinde, sırasında ve sonrasında aşağıdaki hususlara uyulur:

a) Engelli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda yüz yüze veya uzaktan ders veren/sunum yapan öğretim elemanı ders ile ilgili olarak hazırlayacağı sunum, sinevizyon, tepegöz v.s. dokümanları engel gruplarını dikkate alarak hazırlar.

b) Öğretim elemanları engelli öğrencilere yönelik ders materyali konusunda yardımcı olurlar.

c) Engelli öğrencilere verilen ödev ve projeler bu öğrencilerin engel grubu dikkate alınarak uyarlanır.

ç) Sınıflarda özel gereksinimli öğrencilerin oturma ihtiyaçlarını karşılayacak tedbirler alınır.

d) Engel durumundan kaynaklanan ihtiyaçlarına göre özel gereksinimli öğrencilerin dersleri ses kayıt cihazı ile kaydetmesine izin verilir.

e) İşitme engelli öğrencilerin işitme cihazı kullanıp, kullanmamasına bakılmaksızın, sınıfta oturma düzeni ders veren / sunum yapan öğretim elemanını rahatlıkla görebilecekleri şekilde planlanır,

f) İşitme engelli öğrenci bulunan sınıflarda ders veren / sunum yapan öğretim elemanı yüzü sınıfa dönük olarak bulunmaya özen gösterir,

g) Hiç görmeyen ya da az gören öğrencilerin dersle ilgili görsel materyalleri görenlerle eşit miktarda kavrayabilmesi için dersi veren öğretim elemanı tarafından sesli betimleme yapılır.

ğ) Görme engelli öğrencilerin kişisel görüş ve tartışmalar hariç olmak üzere dersleri ses kayıt cihazı ile kaydetmesine izin verilir,

h) Görme engelli öğrenciler görsel materyallerden yararlanamayacakları için bu materyallerin kullanıldığı derslerle ilgili olarak materyaller sözlü tanımlanarak görme engelli öğrencinin materyali kavraması sağlanır,

ı) Bedensel engelli öğrencilerin bulunduğu sınıfların mimari olarak en uygun olan katlarda oluşturulmasına öncelik verilir,

i) Ders izlencelerine “Engel durumunuz varsa bundan dolayı herhangi bir akademik uyarlamaya ihtiyaç duyuyorsanız lütfen benimle iletişime geçiniz” cümlesi eklenir.

(2) Öğretim elemanları engelli öğrencilere ilişkin kişisel verileri gizli tutmakla yükümlüdür.

(3) Eğitim-öğretim yılı başında engelli öğrencilere oryantasyon toplantısı yapılır.

Sınav Uygulamaları

MADDE 8 – (1) Engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı yüz yüze sınavlarda sınav başarılarının olumsuz yönde etkilenmemesi için aşağıdaki hususlara uyulur.

a) Sınav salonlarının seçiminde, engelli öğrencilerin durumu göz önünde bulundurularak yapılır,

b) Sınav görevlilerince sınav saatleri, sınav yerleri ve soruları vb. gibi duyurular engelli öğrenciler göz önünde bulundurularak yapılır.

c) Sınav görevlileri tarafından sınav ya da sorular ile ilgili yapılacak olan duyuru, hatırlatma ya da düzeltmelerin engelli öğrencilerin engel durumları göz önünde bulundurularak yapılması sağlanır,

ç) Bedensel engelli öğrencilerin bulunduğu derslerin sınavları mutlaka erişilebilir ortamlarda yapılır.

d) Engelli öğrencilere zorunlu olması durumunda bilgisayar ortamında /online da sınav yapılabilir.

e) Raporla belirlenmiş engellilik durumlarında üniversite engelli öğrenci birimi ile işbirliği yapılarak öğrencilere ek süre verilir.

f) İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınavlara yardımcı araç – gereç ile (işitme cihazı, teleskopik gözlük, prizmatik gözlük, büyüteç, ses dosyası, vb.) girmelerine izin verilir.

g) Kısmi görme kaybı olan, az gören öğrenciler için soru kitapçığı ya da soru kâğıdı 16 – 18 punto ya da daha büyük puntolarda basılmış olarak hazırlanır.

ğ) Hiç görmeyen öğrencilerin yazılı sınavlarına refakat edecek, sınav olunan ders ile ilgili terminolojiye hakim olan okuyucu – işaretleyici gözetmen görevlendirilir.

h) Görme, işitme, dikkat eksikliği, hiperaktive, disleksi – disgrafi, distoni vb. sorunu bulunan öğrenciler normal sınav salonlarından ayrı olarak başkalarından rahatsız olmayacakları ve başkalarını da rahatsız etmeyecekleri salonlarda gözetmen eşliğinde tek kişi olarak sınav olmaları sağlanır,

ı) Konuşma (kekemelik, afazi, disfazi, vb.) ve işitme bozukluğu olan öğrenciler için sözlü sınav uygulamalarında uyarlama veya uygun ölçme ve değerlendirme metotları kullanılır.

i) İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınavlara ilaç, tıbbi malzeme ya da sıvı ile (İnsulin Pompası v.b.) girmelerine izin verilir,

j) İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınav sırasında sınav görevlisi nezaretinde tuvalet – lavabo ihtiyacını karşılamasına i sınav sorumlusu tarafından izin verilebilir.

(2) Bu hususların uygulanması, akademik danışmanın sorumluluğundadır.

Ders Muafiyeti ve İntibak

MADDE 9 - (1) Özel durumu ve derecesi sağlık raporu ile belgelendirilen ve muafiyet isteğinde bulunan engelli öğrenciler, ders seçmeli ise eşdeğeri, eşdeğeri yoksa ya da zorunlu ise danışmanın ve ders

veren öğretim elemanının onayıyla söz konusu güçlüklerin giderilmesine ilişkin değişiklikler, uyarlamalar ve düzenlemeler yapılarak öğrencinin dersi alması sağlanır.

(2) İntibakın mümkün olmadığı durumlarda öğrencinin muaf tutulmasının istendiği dersin niteliğine göre (zorunlu/seçimlik) aynı kredide başka bir dersi seçmesi sağlanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Hizmetlere Erişim**

Mimari Erişilebilirlik

MADDE 10 – (1) Engelli öğrencilerin Üniversitenin açık ve kapalı mekanlarında güçlük çekmeden erişimlerinin sağlanması için aşağıdaki düzenlemeler yapılır:

a) Üniversitenin yeni yapılanmasında yer alacak tüm mimari alanlar, mümkün olduğunca (engelli öğrenciler de dikkate alınarak) herkes tarafından kullanılabilir şekilde, ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak tasarlanır.

b) Mevcut binalarda mimari erişilebilirliğe ve dersliklere yönelik ulusal ve uluslararası standartlar göz önüne alınarak, yapı ya da mekâna uygun ve uyarlanabilen projelerle gerekli tadilatlar yapılır.

c) Hareket engeli olan öğrenciye mevcut asansörlerin kullanım izni verilir.

d) Hiç görmeyen ya da az gören öğrencilerin dersliklerini kimsenin yardımı olmadan bulabilmeleri için binalar içinde kabartma yazı dahil gerekli tedbirler alınır.

Sağlık ve Rehabilitasyon Hizmetlerine Erişim

MADDE 11 – (1) Üniversitede eğitim gören özel gereksinimli öğrencilerin Biruni Üniversitesi Hastanelerinden yararlanmaları için gerekli düzenlemeler yapılır.

(2) Üniversitede eğitim gören engelli öğrencilerin engellilik raporu alma veya yenilemeleri sürecinde kendilerine öncelik ve kolaylık sağlanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

İyi Tutum

MADDE 12 – (1) Üniversitede görev yapan her düzeydeki akademik ve idari personel özel gereksinimli öğrencilere iyi tutum sergilemelidir.

(2) Akademik personelin sınav ve ders uygulamalarına yönelik engel gruplarına uygun danışmanlık konusundaki yürütülen bilinç düzeyini artırma amaçlı hizmet içi eğitimlere katılmaları sağlanır.

Hüküm Bulunmayan Haller

MADDE 13 – Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde; ilgili mevzuat hükümleri ile Yükseköğretim Kurulu ve Senato kararları uygulanır.

Yürürlük

MADDE 14 – Bu Yönerge, Senato tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15 – Bu Yönerge hükümlerini Biruni Üniversitesi Rektör'ü yürütür.